

Foto's: Patrick Van Hoeseerlande.

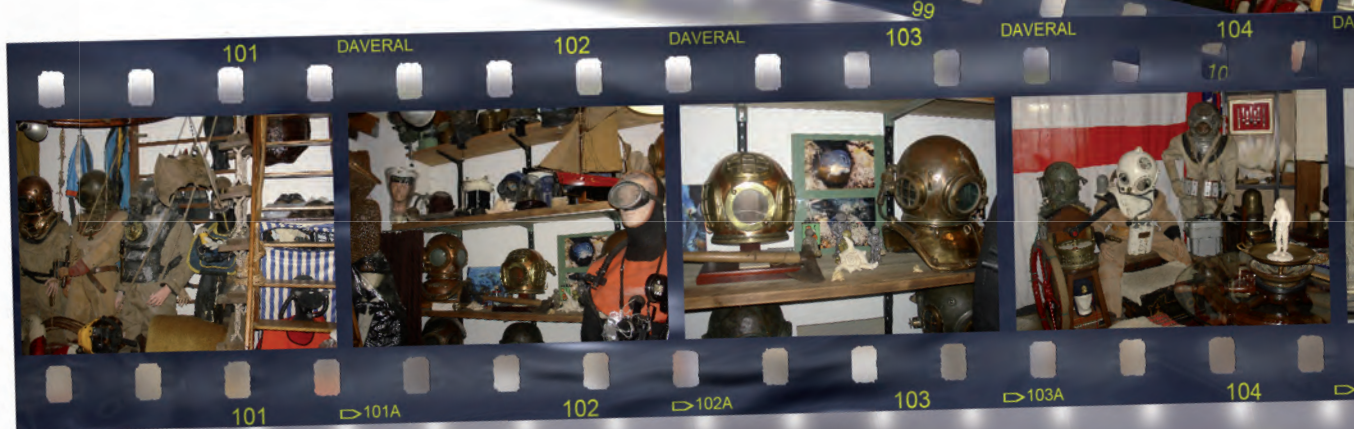
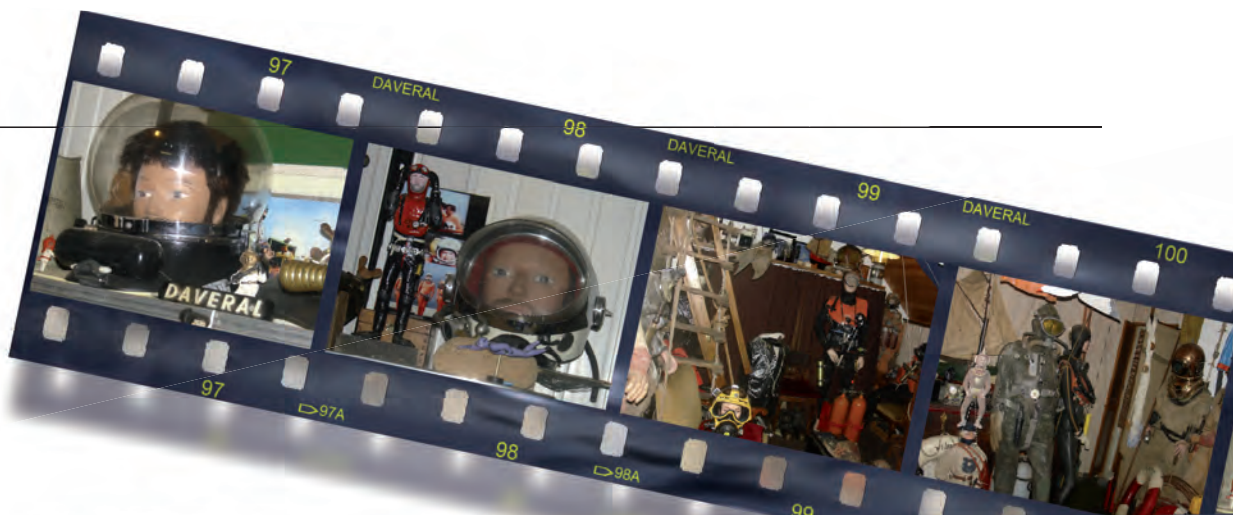

Grote foto: De passie van deze hobby begon in de jaren '40 met het bekijken van een film waarin helmduikers aan het werk waren.

Kleine foto: Je moet geen duiker zijn om te beseffen dat je middenin een zeldzame en kostbare verzameling staat.

De Daveral-collectie

Toegegeven, duiken is een verslavende hobby. Maar behalve een garage waarin het duikmateriaal uit de zelfgemaakte rekken puitt en een gans spectrum aan duikflessen ligt, merk je bij mij thuis niet veel van die verslaving. Het huis van sommige duikers ademt echter de sfeer van de onderwaterwereld uit. Je ziet het aan de mooi ingekaderde zeekaart van de Vlaamse Banken met daarop de wrakken minutieus aangeduid. Bij anderen gaat het nog een stapje verder. Hun huis lijkt een expositieruimte van allerlei spullen die zeer waarschijnlijk ooit zacht of hard op de zeebodem terechtkwamen, en tijdens één van de duikexploten van de gastheer terug in onze wereld beland zijn. De inrichting bij deze amateur-schattenjagers verbleekt bij een bezoek aan een echte verzamelaar.

Je kan het simpel houden door postzegels, postkaartjes, sigarenbandjes, ... te verzamelen. Na het bijwerken van je collectie doe je de boeken dicht en berg je alles netjes op in een speciale kast. Als je echter een verwoed verzamelaar bent van alle voorwerpen die met duiken te maken hebben, dan wordt die kast al snel te klein. Tijdschriften en postzegels kan je nog gemakkelijk kwijt, maar wat doe je met duikhelmen, duikpakken, luchtpompen, enz.? Een paar in je living, een speciaal kamertje boven, een deel in de ve-

randa, ... al snel staat je huis barstensvol. Normaal gezien zou je vrouw, of je man, vlug een halt aan je verzamelwoede toegeroepen hebben. Tenzij ze natuurlijk mee verzamelt. Dan vormt de beperking van je leefruimte geen rem meer op de hoeveelheid items die je kan bijeenkrijgen.

Het resultaat hiervan kon ik met eigen ogen bewonderen toen ik aan het huis dat de Daveral-collectie bevat, aanbelde. Het piepklein huisje in de omgeving van Brussel heeft meer weg van een museum dan

van een woonplaats van een ouder koppel. Op de voorgevel staat er een enorme helmduiker geschilderd. De koperen man is al een kunstwerk op zich. De hal lijkt nog een beetje normaal, maar eenmaal binnen bevind ik me in de verzameling. Overal waar ik kijk, waan ik me in een echte duikwereld. Je moet geen duiker zijn om te beseffen dat je middenin een zeldzame en kostbare verzameling staat. Iedere vierkante centimeter ademt duiken uit. Hier heerst een enorme passie.

De ontvangst door de heer des huizes is hartelijk (nvdr: op vraag van de eigenaars van de collectie worden noch hun namen, noch hun contactgegevens vermeld). Ik zet me in de sofa. Rechts van me staat er een boekenkast met postzegels, tijdschriften, enz. Alles over duiken natuurlijk. Rechtsvoor een maquette van een helmduiker. Dit model is tot in de kleinste details uitgewerkt: duikhelm, duikpak, gewichten, slangen, stoel, ... Voor mij zit mevrouw, en achter haar een volledige uitrusting en twee helmen. In de ruimte achter haar nog meer duikmateriaal. Links aan de schouw een schilderij met zicht op zee en een duikhelm. Volgens mij een zeer uitgebreide verzameling, maar na ons gesprek stelt het koppel voor om hun verzameling te bekijken. Is er nog meer?

De volledige collectie bevat meer dan 25 complete helmen.

Rij 1: Alles wat op de één of andere manier met helmduken te maken heeft, wordt verzameld.

Rij 2: Luchtpompen, communicatieapparatuur, het bijhorende duikmateriaal, ... alles is er aanwezig.

beter de aansluiting en dus de dichting van het pak. Dit gaat wel ten koste van de tijd om het pak aan te doen. De meest voorkomende aantallen zijn 3, 6 en 12 bouten. Dit aantal is zo typerend dat kenners spreken over een helm Cabriol 12 bouten, Scauda 3 bouten, enz. Er is er zelfs één zonder bouten, maar die kan alleen gebruikt worden in ondiep water.

Een ander onderscheidend kenmerk is de manier waarop de helm aan het corselet vastgemaakt wordt. Dit kan met bout en moer. Zo heb je bijv. een Russische 3/12 helm. De fabrikanten waren echter vindingrijker zodat er ook helmen met een vergrendelende bajonetsluiting bestaan en met spanhaak (crochet) of gewone schroefdraad.

Ook via de opstelling en de vorm van de vensters kan je verschillen in de helmen onderscheiden. Door de talrijke combinaties lijkt het een wonder dat sommige helmen en corselets met elkaar omwisselbaar zijn. De eerste aanwinst, gekocht met al het gespaard geld, was een Cabriolhelm. Thuis bleek het echter om een vervalsing te gaan, want de helm leek op geen enkele illustratie in gespecialiseerde boeken. De eerste aankoop was een desillusie en toonde aan dat meer kennis van zaken nodig was om vals van echt te kunnen onderscheiden. De verzamelwoede werd er echter niet minder om. Gelukkig bleek later dat het niet om een vervalsing ging, maar om 'echte' Franse Cabriolhelm geplaatst op een 'echt' Engelse Henkelcorselet. Beiden zijn zeldzaam. Oef!

Tussen de oude helmen bevinden zich ook moderne versies. Een aantal herken ik omdat ik er zelf al mee gedoken heb – behoor ik ook al tot de geschiedenis? Er staan ook enkele mannequins die volledig aangekleed zijn. Zelfs de communicatieapparatuur is aanwezig en volledig. Hier en daar hangt er een tekening tegen het beetje muuropervlak dat niet ingenomen is. Er is amper plaats om te stappen en overall wordt het zonlicht geweerd. Ik bekijk alles met het licht dat uit peertjes aan het

Tussen de oude helmen bevinden zich ook moderne versies.

De volledige collectie bevat meer dan 25 complete helmen afkomstig uit Frankrijk, Engeland, Amerika, Rusland, Duitsland, Nederland, ... Voor mij lijken ze allemaal hetzelfde. Mijn gids overtuigt me echter de helmen van dichterbij te bekijken en op de details te letten. Dankzij zijn deskundige uitleg begin ik de verschillen te ontdekken.

Een duikhelm bestaat ruwweg uit twee delen, het helmgedeelte en het corselet of borststuk. Het corselet wordt aangesloten op het duikpak door een systeem van bouten en moeren. De duikhelm wordt daarna op het corselet bevestigd. Op deze manier wordt er een waterdichte afsluiting gecreëerd. De duiker blijft dus, normaal gezien, helemaal droog. Het corselet wordt ook gebruikt om gewichten aan te hangen. Uiteraard kan de duiker door enkele vensters, al dan niet met 'tralijs' ervoor, naar buiten kijken en kan hij door middel van de aanwezige communicatie met de bedieners aan de oppervlakte praten.

De meest duidelijke verschillen zitten in het aantal bouten. Hoe meer bouten, hoe

plafond komt. Het gedempt licht maakt de verzameling nog indrukwekkender.

De passie begon in de jaren '40 met het bekijken van een film waarin helmduikers aan het werk waren. De beelden maakten een grote indruk op de jongen. Een eerste contact met het duiken was via een plaatselijke duikschool. Hoewel het avontuurlijk was, miste de jongeman de helmduikers. Zo begon het verhaal achter het persoonlijk museum dat beetje bij beetje aangroeide en waarin ik nu sta.

Je hoeft maar eventjes op een aantal internetkoopsite te surfen om te beseffen dat koperen helmen een fortuin kosten. Het is dus logisch dat het verkrijgen van een grote verzameling niet samen gaat met lange reisevakanties of ander kostelijk vertier. Iedere gespaarde euro wordt besteed aan de zoektocht en het aankopen van unieke stukken.

Soms lacht het geluk toe en kan een verzameling, of een deel ervan, overgenomen worden, maar meestal is het een kwestie van markten afschuimen, beurzen en verkoopzalen bezoeken, ... en onderhandelen. Tijdens die speurtocht werd ook ander maritiem materiaal, zoals kompas en sabels, naar huis gebracht.

Door de jaren ervaring weet het koppel waar ze nu moeten zoeken en soms helpt het geluk een handje. België is blijkbaar een ideale plaats voor het vinden van deze koperen helmen en hun toebehoren. Ook internationale contacten helpen hierbij. Aangezien er maar drie gekende Belgische verzamelaars zijn, is een internationale kijk noodzakelijk om de verzameling uit te breiden met zeldzamere stukken. Wereldwijd zouden er ongeveer 1.000 verzamelaars actief zijn. Een beperkte groep dus.

Hoewel hij er prat op gaat dat alles nog kan werken, heeft hij er nooit mee gedoken. Een verzamelstuk dat niet meer functioneert, is volgens hem niet waard om verzameld te worden. Zo hebben ze een volledige collectie oude wapens weggedaan, omdat ze alleen gedemilitariseerd behouden konden worden. Hierdoor waren ze onbruikbaar en dus onwaardig om te verzamelen. De vol-

Iedere vierkante centimeter van het huis ademt duiken uit.

Ledige verzameling moest dan maar het huis uit. In diezelfde filosofie is alles wat ik zie compleet en zou in principe, mits nazicht, moeten werken.

Ik zou je een bezoek aan deze unieke verzameling willen aanraden, maar dat is, voorlopig, een onvervulbare wens. Omwille van veiligheidsredenen is het bezoeken ervan alleen mogelijk op persoonlijke uitnodiging. De stukken zijn niet alleen vanuit hun uniciteit veel waard, maar in deze tijd van dieven die er niet om malen om koperdraden van de NMBS te stelen, vormen deze koperen duikschatten mogelijks een gemakkelijker doelwit. Het zou niet alleen een persoonlijk verlies betekenen, maar ook een groot gat slaan in de tastbare, korte geschiedenis van het helmduiken. Je kan alleen maar hopen dat er ooit een echt museum komt die al deze artefacten voor een groot publiek toegankelijk maakt. Tot dan mag ik me als één van de gelukkigen beschouwen die met wijdopen ogen alles kon bewonderen.

PATRICK VAN HOESERLANDE